

KÖZVETLEN ELŐFIZETÉS
KÖZVETLEN ELŐFIZETÉSKözpont: Kolozsvár, St. Baron
utca, (Brassai-utca) 10.Központ: Szerkesztő
és kiadóhivatal — 977
M. N. Sz. — 558Küldemények kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
rezték kéziratosokat nem
vissza.

UJKELL

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

M. Ramasetter Róbert
T. D. 2. II. 3.

Budapest

Egy szám — 1700

1934 november 5 Szerda

Cluj-Kolozsvár ★ VII. évfolyam ★ 247. szám

5685. Marchesvan 8

A bécsi ítélet

A mindennapok szürke tragédiáiról és apróbb-nagyobb eseményeiről beszámoló napi-hírek rovataiból önkéntlenül is figyelemreméltóbb helyre kívánczolunk a bécsi büntetőbíróvének egyik néhánnyal ezelőtt elhangzott ítélete. Maga az eset, amely a bécsi bíró lelkiismeretének mértékére került, már nagyon hosszú évek óta egészen sablonos és ninosen benne semmi hírlapi szenzáció. Annyi történt, hogy a törvényszék egyik zsidó származású hitese tolmássa feljelentést tett egy ismert nevű antiszemita vezér ellen, mert az őt lezsidózta. A tárgyaláson a panaszos védője kifejtette, hogy aki valakit nemzeti hovatartozása miatt szidalmaz és becsmérel, egyúttal azt is igazolja, hogy szükség van olyan intézményre, amely az ilyen természetű igazságok ellen küzd. Aki tehát antiszemita, az az antiszemitizmus leküzdésére alakult ligák javára kell pénzbüntetést sújtani.

Im így érvelt az ügyvéd, a bíró pedig helyt adott a védő érvelésének és az antiszemita vezető jelentékeny pénzbüntetésre ítélte, amit a „Widerstandsfond gegen antisemitische Übergriffe“ című alap javára kellett befizetnie. Az európai népek sorsának mai vajdó korszakában, amikor a figyelő szemek a mindnyájunk életéről döntő politikai és diplomatai zöldsztala felé tekintenek, első mérlegelésre talán jelentéktelenségnek látszik ez a bírói ítélet, holott egy régóta vajdó társadalmi és jogi probléma igazságos megoldásának első kísérlete a bécsi verdit.

A legrégebb jogbölcsélet a büntetést elrettentő példának akarta, a drákóian szigorú ítéletek a társadalom bűnös és még nem bűnözött tagjainak örökre el akarták venni kedvét a bűncselekmények elkövetésétől. Biztos az, hogy azoknak a törvénykönyveknek, amelyek ennek a jogbölcséletnek az alapján épültek fel, kevés morális alapuk volt és nem a büntől, hanem a büntetésből, vagy ami ezzel egyértékű, a rejtakapástól való irtózásra nevezték az embereket.

A modern jogbölcsélet javító céllal alkalmazza a büntetéseket. Az a tendenciája, hogy a bűnöző hejlamu emberekre részben morális pressziót gyakoroljon, a krónikus bűnözőt pedig, ha egyebet nem tehet, rövidebb-hosszabb időre kirekeszse az emberi közösségből és így védje meg a társadalmat a notórius bűnözők gonosztettétől.

A probléma ideális megoldására, ami ez kellene legyen, hogy a bűnhődés a bűn lehetőleg maradjon nélküli expiálására szolgáljon, eddig csak halvány kísérletek történtek. Bizonyos az, hogy a büntetőjogi esetek legnagyobb részében, például egy gyilkosság esetén el sem képzelhető egy ilyen maradék nélküli expiálás lehetősége. A bécsi bírói ítélet azonban példát szolgáltatott arra, hogy igen is, vannak esetek, amikor a helyes bírói judiciummal alkalmazott ítélet jótéteheti a megtévedt ember vétkét. És itt nemcsak a példát statuáló zsidózásra gondolunk, hanem gondolunk mindszokra a sérelmekre, amelyek bárkinek nemzeti, népi, faji, vallási, vagy osztálymértőségén megeshetik. Kollektív közösségek méltóságérzetének védelmére soha senki nem szolgálta jobban, mint a bécsi bíró. Mert ha ezen a méltóságérzeten csorba esik, akkor nem elegendő a csorba kiküszöböléséhez sem az, hogy a vétkecs egy időre elveszti a szabadságát, sem az, hogy pénzbüntetés címén anyagi veszteség éri, az azonban, hogy ő maga kell anyagi, vagy esetleg erkölcsi erejével megvédje a megbántott méltóságérzetet a további sérelmekről, a büntetőjogi felelősség olyan ideális alkalmazása, amelyre eddig csak a magánjogban volt példa.

A bécsi ítélet amellől nem hanyagolja el a

két „régie“ jogbölcséleti iskola szempontjait sem. Mert lehet-e valakit elrettentőbb példával sújtani és ezzel visszatartani a bűn periódikus megismélelésétől, mint azzal, hogy az általa lebecsmérelt egyik kollektív népi, vagy osztályközösségnek egyenesen a védelmére kötelezünk. De megvan az ítéletnek az ugynevezett morális javító tartalma is. Mert bizonyos, hogy az ilyen természetű ítéletek nemcsak a büntetésből való

rettegés pszichikai és fizikai, hanem a józan meggondolás és önmagában való elmélyedés morális pressziójával fognak hatni az emberekre. Ezért látjuk mi a bécsi ítéletben is egyik, ha talán még nagyon halvány, de mégis céltudatos kísérletet annak az uttörésnek, amely előbb-utóbb a kollektív emberi közösségeket az egymás elleni gyűlölet helyett a kölcsönös megbecsülés útjára tereli. (j. f.)

Ujabb fascista összeesküvést fedeztek fel Bukarestben

Letartóztatták Codreanu két bűntársát, akik bevallották, hogy titkos szervezet létesült neves politikusok meggyilkolására

(Bucuresti-Bukarest, nov. 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A sziguranca a katonai ügyészséggel együtt ma éjjel letartóztattott két diákot, akik bűntársai voltak a Manciu ellen irányult összeesküvésnek. A letartóztatottak bevallották, hogy egy titkos szervezet létesült, amely a kormány több tagjának és az ellenzék több vezérének meggyilkolását tervezte. Kitént, hogy Manciu meggyilkolása előtt egy terrorista tanács ülést tartott Bukarestben, elhatározva a jasi rendőrprefektus megölését.

Az „Adeverul“ ezzel kapcsolatban közli, hogy a terroriszervezet egy listát készített a meggyilkolandókról, akik között több pénzügyi kapacitás is szerepel. A lista elején Manciu neve volt. A hatóságoknak most már a szervezet egész hálózata kezében van és most történnek intézkedések a körülmények dihtálta módon. Ujabb letartóztatások vár-

hatók. Mircescu tábornok csernovitzi hadtestparancsnok ma megjelent a hadügyminiszternél, akitől átvette az utasításokat a rendfenntartásra vonatkozólag.

A tábornok kijelentése szerint egyébként Bukovina fővárosában teljes a nyugalom.

Bukarest, november 4. A „Dimineata“ és a „Gazeta Noua“ című lapok jelezték, hogy ma éjjel fontos házkutatást tartottak a Keresztény Liga irodájában és a fővárosi fascista szervezeteinél. Ez alkalommal egy röpiratot koboztak el, amelyet ma éjjel akartak vidékre küldeni. Több letartóztatás is történt. A hatóságok megállapították, hogy a jasi gyilkosságot egy október elején Bukaresten tartott tanácskozáson határozták el, amelyen az egész országra kiterjedő akciókat is megállapították.

Antonescu párisi követ lesz a belügyminiszter

Kavarodás a Lupu címére érkezett moszkvai távirat körül. Vajda szerint a drágaság, a tisztviselők nyomora, a korrupció és a hibás kisebbségi politika okozzák az általános elégedetlenséget

(Bucuresti-Bukarest, november 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A belügyminiszteri tárcának tudvalevőleg már hónapok óta nincsen külön minisztere. Az emlékeztetés Marzescu—Vaitoianu-affér óta a belügyminiszteri cím névlegesen a miniszterelnököt illeti meg, aki csak úgy tudta elkerülni a kormányválságot, hogy a kavarodás központjában álló belügyminiszteri tárcát önmagának tartotta fenn. A reszort ügyeit ténylegesen Franasovici és Tatareanu államtitkárok intézték. Az utlevélpánama azonban nyakát szegte Franasoviciának és így a belügyminiszteri tárca ügye újból akuttá lett. Most úgy látszik, hogy ez a régóta vajdó kérdés végleges elintézését nyer. Hír szerint ugyanis a kormány hozzájárul a megtámadott román-tívalasztás megsemmisítéséhez és az így megüresedő mandátumra Antonescu Viktort volt párisi követet fogják jelölni. Megválasztása után Antonescut belügyminiszterre fogják kinevezni és Bratianu csak a miniszterelnökséget tartja meg.

A romániai Zinovjev-levél

Az „Universul“ vasárnapi számában a lap vezetőhelyén óriási betűkkel egy állítólagos moszkvai táviratot közölt, amely Lupu címére érkezett a moszkvai parasztinternacionálétól. A távirat szövege meglepően hasonlít a hírhedt lett Zinovjev levele szövegéhez, csak annyi a különbség, hogy a távirat az angol munkások helyett a román parasztokhoz van adressálva.

A kamara mai ülésén Lupu dr. szóvá tette az „Universul“ által publikált moszkvai távirat ügyét. Beismeri, hogy tényleg kapott ilyen táviratot, azonban elejétől fogva az volt az impressziója, hogy hamisítvány. Kérdezi mégis, hogyan közölhetik a táviratot az „Universul“, amikor az alkotmány garantálja a levéltitok szentségét. Kijelenti, hogy bűnvádi feljelentést tett a postagazgatóság ellen és fentartja azt a véleményt, hogy a táviratot a kormány üldette, amelynek az újabb időben felfeltett panamák után szüksége volna egy ellenzéki politikus kompromittálására is. Lupu azzal

fejezi be beszédét, hogy ilyen manőverek őt teljesen hidegen hagyják.

Vajda a volt monarchia sorsára figyelmezteti a kormányt

Lupu után Vajda szólalt fel a kamarában. Vajda Sándor a felirati vitához szól, beszélt a külpolitikai helyzetről és megállapította, hogy amivel a kormány dicsekszik, azt a korona presztízse érte el a külföld előtt. Ami a belpolitikai helyzetet illeti, Vajda a végnélküli visszaélések következtében katasztrófálisnak látja. A tisztviselők nyomora és a korrupció, a hibás kisebbségi politika teszi, hogy általános az elégedetlenség. Szabadság sehol sincs, csak egyéni szabadságok vannak. Emlékeztet Oroszország és Ausztria-Magyarország sorsára, ahol ugyanez a rendszer működött. Mindenki kötelessége ennek a helyzetnek a megszüntetése oly kormány által, amely becsületességgel, munkával és törvényességgel vezesse az országot.

A szenátus mai ülésén Baciu panaszkodik a magas kiviteli illetékek miatt, amelyek lehetetlenné teszik az erdélyi gyümölcsexportot. A kereskedelmi minisztert teszi felelőssé a származott károkért.

Szőcs Géza kéri a csikvidéki háziipar támogatását. Nagy Károly református püspök kijelenti, hogy a gyulafehérvári határozatokat az iskolák és a kisebbségi nyelvek használatának kérdésében lábbal tiporják. Panaszolja, hogy a református lelkészek állandó tildöztesnek vannak kitéve a hatóságok részéről.

Végetértek az amerikai elnökválasztások

Newyork, november 4. Európai időszámítás szerint ma este hat órakor véget érnek az amerikai elnökválasztások. Illetékes körök bizonyosra veszik Coolidge megválasztását. Coolidge legutóbbi választási beszédét tizenhét rádióállomás továbbította. Az urnákat rendőrök és asszonyok őrzik. A szavazócédulák összeszámolását a választások lezavazása után nyomban megkezdik és előreláthatólag csütörtökre be is fejezik.

és öntött
nyek,
gy vászttékban.
kivegezés
R. Mosse Rt. 4060
nger
Ferenc I. ul) 65

ó hitközségeikhez
marei, reghinul-
dea-Maren mult
tározottak egy az
hitközségi alkal-
let mielőbbi lé-
tását.
hívjuk az összes
lőikről — az al-
le-batimok-ideig-
ktalanul küldjék
ztség irodájában
Foglalkozás. 3.
összefizetés, rész-
ládtagok száma,
ideig csak keve-
éget, hogy ezut-
kozásukat mert
kik jelentkeztek.
zítő bizottság.

nyva
Eladás
soara
Tinaszara-Fabrics

ge kis koszo-
ru, új áru
malade)
zott mogyoró
pató
égnél
1. BV

A népszövetség felelős a Palesztina-mandátumért

A Jewish Agency lényege. Biztosítani kell a zsidó nemzeti otthonot és ki kell építeni az önrendelkezési intézményeket

(Genf, november 4. Az Új Kelet tudósítójától) A népszövetség mandatárius bizottságának permanens ülése alkalmával a népszövetség titkársága könyvet adott ki, amely a mandátum-kérdés komplexumát tartalmazza. A könyv fejezetei: A mandátumrendszer eredete. A népszövetség mandatárius határozatai. Az A, B és C. mandátumok közötti különbségek. A mandatárius hatalmak felelőssége a népszövetség előtt. A népszövetség ellenőrző rendszere a mandatárius területek közigazgatása felett.

Zsidó nemzeti otthon

A Palesztina fölötti mandatárius határozatoknál a könyv rámutat a különleges körülményekre. A palesztinai mandátum kifejezetten hangsúlyozza, hogy a mandatárius hatalom felelős azért, hogy Palesztinában olyan politikai, adminisztratív és gazdasági feltételek teremtsenek, amelyek biztosítják a zsidó nemzeti otthon felállítását és az önrendelkezési intézmények szabad fejlődését. Egy külön szervezet, amelyet Jewish Agency névvel jelöl meg a mandátum, el van ismerve olyan közjogi testületként, amely együttműködik a közigazgatással azokban az ügyekben, amelyek vonatkoznak a zsidó nemzeti otthonra és a Palesztinában élő zsidó népesség érdekeire. A cionista szervezet Jewish Agencyként van elismerve. Feladata lépéseket tenni mindazon zsidók együttműködése érdekében, akik a zsidó nemzeti otthon felépítésében közreműködni akarnak. A palesztinai közigazgatás, megfelelő feltételek mellett, tartozik megkönnyíteni a zsidó bevándorlást és elősegíteni a zsidók letelepedését a kolóniákon. A megalkotandó palesztinai állampolgársági törvény feladata mindazon zsidók számára megkönnyíteni a palesztinai állampolgárság elnyerését, akik ebben az országban akarnak állandón letelepedni. A mandátum másrészt szült helyet az adminisztrációnak arra a kötelezettségére, hogy a politika révén a többi nemzetiségek jogai és helyzete ezáltal sérelmet ne szenvedjen.

A szent helyek ellenőrzése

A könyv megemlíti, hogy a brit kormány javaslatokat tett arra nézve, hogy a mandatárius hatalom által kinevezendő bizottság szabályozza a szent helyek körül felmerült jogi kérdéseket és a különböző vallási közösségek igényeit. A javaslat rámutat arra, hogy a mandátum a palesztinai szent helyek, a vallási épüle-

tek és szentek nyilvánított területek ellenőrzése bonyodalmakra és nehézségekre adott okot. A brit kormány ezirányú eddigi javaslatai nem feleltek meg a népszövetségi tanácsban képviselt összes hatalmak véleményének. A brit kormány azonban kifejezést ad annak a reménynek, hogy azok a hatalmak, amelyek nem voltak abban a helyzetben, hogy hozzájárulhassanak a javaslathoz, igyekezni fognak elfogadható tervet terjeszteni a népszövetség elé.

A népszövetség felelőssége

A mandatárius területek közigazgatása a népszövetség nevében gyakorlandó. Ez magába zárja a népszövetség minden tagjának közvetett felelősségét.

A mandátum gyakorlása feletti ellenőrzésre elsőfokban a népszövetségi tanács hivatott. A permanens mandatárius bizottság tanácsadó testület, határozathozatalra nincs joga, nemkülönben arra sem, hogy a mandatárius hatalmaknak közvetlen utasításokat adjon. A népszövetségi tanács azonban idevonatkozó hatá-

rozatait jórésben a mandatárius bizottság mérlegelési és kezdeményezési alapján hozza.

Elvárható, hogy a mandatárius bizottság az egész adminisztrációt a népszövetség által lefektetett alapelvek szempontjából tekintse. A bizottság tehát nem elégszik meg azzal a negatív feladattal, hogy megállapítja, vajjon a mandatárius hatalom megmaradt-e a számára juttatott felhatalmazás keretei között, hanem megvizsgálja, vajjon a mandatárius hatalom a meghatalmazást helyesen és hasznosan alkalmazta-e, továbbá, vajjon az adminisztráció hozzáigazodott-e az ottani lakosság érdekeihez.

A bizottság a mandatárius hatalom meghatalmazott reprezentánsának jelenlétében megvizsgálja és megvitatta az összes jelentéseket. A mandatárius hatalom képviselőjének feladata a szükséges kiegészítő információ megadása. A tárgyalás után, amidőn a mandatárius hatalom képviselője visszavonult, a bizottság határoz afelől, hogy milyen formában terjessze benyomásait a népszövetség elé. A megjegyzéseket közli a mandatárius hatalommal, amelynek joga, hogy a maga részéről magyarázatokkal szolgáljon. E magyarázatokat a mandatárius hatalmak jelenlétével és a bizottság megjegyzéseivel együtt teszik közzé.

Ismét verekedés volt a kolozsvári egyetemen

A botanikus kert sötétjében súlyosan megverték négy elsőéves zsidó orvostanhallgatót

(Cluj-Kolozsvár, november 4. Az Új Kelet tudósítójától.) Az utóbbi napokban, valószínűleg a jasi merénylet hatása alatt az egyetemi városokban újból fellángolt a diákközlés. Kolozsváron ennek első megnyilvánulása tegnap este történt a botanikus kertben, ahol a kolozsvári egyetem négy elsőéves zsidó orvostanhallgatóját súlyosan megverték. A gyűlölet ismét négy védtelen fiatal emberen tombolta ki magát, akik elég merészek voltak betolakodni a tudomány hájzába.

Több mint két éve már annak, hogy a kolozsvári egyetem zsidó hallgatói akaratlanul is előőrseivé váltak a zsidó szenvedéseknek. Minden lelkiismeretlen uszítás az antiszemita mozgalom példátlan logikátlanságával rajtuk tombolja ki magát és a leghetesebben ürygyek alatt átlag három hónapoként egyszer végigverik őket. Az utóbbi hetek eseményei megmutatták, hogy ezek a jeleségek milyen véres tettekből robbanhatnak ki és azt hisszük, elérkezett az utolsó órája annak, hogy összes mértékadó körök belássák, hogy a zsidó hallgatók, akiknek a kolozsvári egyetemen olyan alacsony a számuk, hogy talán még a kívánt

numerusz klauzuszig sem ér fel, azért járnak az egyetemre, hogy tanuljanak, nem pedig azért, hogy pofozógépeké váljanak és leveztető csatornái legyenek gonosz emberi indulatoknak.

Tegnap este háromnegyed 8 órakor, amikor az elsőéves orvostanhallgatók zsemiai órája véget ért, az előadáson résztvevő hét zsidó hallgató a mintegy százötven főnyi román diákkal együtt kiözönlött az udvarra, ahol kellemtelen meglepetés várt rájuk. A máskor kivilágított botanikus kertben vak sötét volt. A zsidó hallgatók rögtön rosszat sejtettek, de menekülésre már nem jutott idejük, mert mintegy husz harminc főnyi más fakultáshoz tartozó diák körülvette az előadástól kiözönlő orvostanhallgatókat és megkezdődött az „igazoltság”. Az igazoltatás következményei elől csodálattal néztek három zsidó fiunk a kerítésen keresztül sikerült elmenekülnie, a többi azonban az „igazoltság” kezei közé jutott. Az igazoltatás során Kun István, Fritsch Ödön erdélyi, Rabinovici és Reichberg beszarabiai orvostanhallgatókat, akiket a zsidóság vétkében találtak bűnösnek, súlyosan összeverték.

Az inzultált orvostanhallgatók azonnal je-

A sánta Fiske

Írta Mendele Moicher Szóforim Fordította Székely Béla (14)

Finom vacsorát készítettek: sültet, halat, zsemlyéket, pálinkát és szárnyasokból aranylevest, ahogy az már a zsidó házaknál szokás. Persze ez mind pénzbe kerül. Amikor már mindennel elkészülnek, a menyasszony felélesítve, fátyolosan ott ül és mint ahogy az igazi zsidó leányzók szokták, sugárzik az örömtől, — elmennek, hogy a vőlegényt is elhozzák az esküvőre. A derék legényt azonban nem találják otthon. Várnak vagy egy órát, — nem jön; várnak még egy órát, még mindig nem jön. Egyszerűen eltűnt. És mi derül ki? A legény, — hogy a tűz égesse meg, — megmondolta a dolgot. A nagyanyja ugyanis, aki a leggazdagabb glupski ember, — tartsa meg az Isten jó egészségben, — szakácsnője nagy patáliát csap és nem egyezik bele a házasságba, mert ez nem felel meg a tekintélyének. Ugyanis már régóta szakácsnő ennél a gazdag embernél és sok tekintélyes polgárral érintkezik, akik a konyhán át mennek be a lakásba. Nagyszerű kigilit tud csinálni és az ő chremslit³¹ senkiével sem lehet összehasonlítani.

Bizony, nem tréfa dolog: szakácsné lenni egy gazdag embernél, akinek a legnagyobb befolyása van a husadó-bérletnél, akinek a samesz³⁵ sajátkezűleg nyújtja az eszroget³⁶, akinek feleségéhez purimkor maga a második chazen³⁷ jön a konyhába, hogy a megille-t³⁸

³¹ Chazen — kántor.
³² Megille — Eszter-könyve, amelyet „purim“-ünnepén a templomban olvasnak fel; gazdag asszonyok azonban otthon olvastatják fel maguknak.
³³ Samesz — templomszolgá.
³⁴ Eszrog — paradicsomalma; a sátorosünnepek imaszere, melyek a kézben tartanak.
³⁵ Chremslit — husvét (peszachi) tészta.

felolvassa és rohasanekor imaközben az előimádkozón is eljön hozzá, hogy egy findsa cikóriakávéit igyon. Miért hozzon öreg napjaira ilyen bánatot a nagyanyja a fejére, miért semmitse meg minden tekintélyét? Nem és nem, ha darabokra vágják is, akkor sem akar tudni róla. Ha az istenre kéred, — az sem használ. Hallani sem akar többet a parthieról és a menyasszonyról. „Nevezetek — mondja — önfejűnek, hívjatok az unessane-tojkefhez”.

A legnagyobb zavarban vagyunk. Nem is annyira a vőlegényt, mint inkább a jó lakodalmis vacsorát sajnáljuk. Mihez kezdjen az ember a pompás sülttel és a halakkal?! Egész nap dolgoztunk, szaladgáltunk, kinlódunk. A házasságkötésért is kell valamit kapjunk. Hogy ennyi munka, ennyi fáradság hiába való legyen?! Ezért igazán kár volna! Sokáig tépelődünk, — így jutott egyszerre csak Fiske az eszünkre. Hadd rántson ki bennünket Fiske a bajból! Legyen Fiske a vőlegény, mit ártat ez neki? Eljöttünk hát, hogy a hordár helyett őt vesszük a chuppe³⁹ alá.

Mialatt az emberek ezt elbeszéljük, — belép Fiske. Rögtön nyakonsipjük és nem csinálunk sok teketóriát vele: — Menj, legény, eleget lustálkodtál beteg lábaidal, menj a chuppe alá! Egy-kettőre készen voltunk vele és még arra sem hagytunk időt Fiskének, hogy megmondja magát. Az emberek így megkapták a jó lakodalmis vacsorát, ettek, ittak szívük szerint és éltették az új párt.

Fiske most abban a finom kaftánban sétálgat, amelyet a hordár kapott volna és kitűnően megy neki. Minden foglalkozása abból áll, hogy reggelente kiviszi feleségét, a vak árva, a régi temetőhöz, a helyére és estefelé

³⁹ Chuppe — baldachin, mely alatt az esketési szertartást végzik.

hazaviszi. Az evésre sincs gondja Fiskének. A felesége ügyes és állandó, biztos jövedelme van. Szeretik egymást és nincs mit egymásnak szemrehányjanak.

„Ezt beszéltél nekem Berl, a fürdős. Nos Reb Alter — mondom neki — ugye látja, mi minden lehetséges ezen a világon? Hogy nálunk, zsidóknál miféle házasságokat kötnek! A sántákat a vakokkal párosítják össze... És miért van mindez. Hogy a sadchenek⁴⁰ teleehessék és teleihassák magukat. Így van ez szegény-nél, gazdagnál egyaránt. A gazdagoknál is gyakran olyan házasságokat kötnek, amelyeknek semmi értelmük nincs; természetesen finomabb lakodalmi evésért, mint a szegényeknél. De nem arról akarok beszélni. Ne törődjék vele Reb Alter! És ha már egyszer nem sikerült, hogy egy legényt egy másik legénnyel házassítson össze, majd fog máskor valami egyéb sikerülni. Ne csüggedjen. Ugy éljek én, nem tesz semmit. Hisz látom, hogy érti a dolgát s azonnal jóhelyen ragadta meg az ügyet. Egész jól kezdett bele az új üzletébe, akárcsak valami igazi sadchen. Ami pedig a két legényt illeti, nem is áll olyan rosszul az ügy... Beh! ha most majd valami leányka akad, minden úgy fog menni, mint a karikacsapás. És hogyha az vak, hogyha néma, hogyha sánta: „Leány, menj a chuppe alá!” A nyomdász pénzt követel, a ló az abrakját akarja, férjhez kell adjam a lányomat, a feleségem — szerencsés órában — egy fiuval lebetegedett, menj leány, menj a chuppe alá!...

„Huzódjék még egy kicsit odébb Reb Alter. Ugy izzad — unberufen — mint a hód. Csak izzadjon, izzadjon és szolgáljon egészségére!”

⁴⁰ Lásd 18-ik jegyzet.

(Folytatás következik.)

lentést aka
a rektorátu
holnap teh
Ma del
aki munk
mással bir
kedésebről
tést tett a
utasítást.

Egés

Brüsszel

(Pár

károkat oka

a Moseile f

Brüsszelben

közlekedés

Nem

is előntte

Háron

A pénzhan

(Cluj K

tudósítója

az Uj K-le

megkezdtek

tárgyalást.

és a vádlo

it kivéve,

lentették,

azért tettek

gálóbíró sze

a vádiottak

lalt és m

tárgyalás m

hallgatások

tanu kihall

hallgatását,

bíróság a r

Dr. Boh

déslelt nyi

baidezett n

mondott.

hanak for

tanuk előd

multkor kib

A tanuk

helyettes v

dét. Dr. He

egész pénz

ri-ésében sz

sze van. A

az ügyez

tudom-su

vetnek el.

nem felel

vallomása,

része is vol

a vádlottak

büntárs, m

ilymódon sz

illetve a ha

mindegyike

a vádlottak

alappján kér

A f

Az ügye

Fenyvesi v

Fenyvesi v

róságot, ho

Fenyvesi v

amíg ő a fe

tését, ő éve

rokonsi nin

radni és elz

bíróságuk

aki a büne

ugyanakkor

beriség has

Xantopol v

bizza és biz

paragrafusol

téssel sújtat

Ezután v

és ennek v

mondott vé

sulyozza vé

követték a

rius bizottság mér-
alapján hozza.
datárius bizottság
népszövetség által
tájából tekintse. A
meg azzal a ne-
allapítja, vajjon a
aradt-e a számára
ei között, hanem
atárius hatalom a
hasznosan alkalmi-
minisztérió hozzá-
érdekeihez.

hatalom meg-
jelentésében meg-
szes jelentéseket.
viselőjének fel-
információ meg-
őn a mandatárius
ult, a bizottság
formában terjeszti
i. A megjegy-
us hatalommal,
részéről magya-
arátokat a man-
és a bizottság
közé.

etemen

ostanhallgatót

fel, azért járnak
nak, nem pedig
ának és levezető
beriadulatoknak.
8 órkor, amikor
kemiai órája vé-
hét zsidó hall-
i román diákkal
ahol kellemetlen
kor kivilágított
t. A zsidó hall-
de menekülésre
nintegy husz har-
rtózó diák körül-
ostanhallgatókat
s. Az igazoltat-
atosképen három
ztól sikerült el-
az „igazoltatók“
tés során Kua
, Rabinovici és
k bűnösnek, su-

tők azonnal je-

dja Fiskének. A
zios jövedelme
mit egymásnak

, a fürdős. Nos
ugye látja, mi
on? Hogy ná-
ágokat kötnek!
k össze... És
enek¹⁰ telehes-
van ez szegény-
goknál is gyak-
ek, amelyeknek
tesen finomabb
egényeknél. De
törődjék vele
nem sikerült,
egénnyel háza-
valami egyéb
élek én, nem
érti a dolgát s
z ügyet. Egész
kárcsak valami
legények illmi,
y... Beh! ha
minden ugy
És hogyha az
énzt követel, a
ll adjam a lá-
sés órában —
leány, menj a

bb Reb Alter.
t a hód. Csak
egészségére!”

lentést akartak tenni a rektorak, de minthogy
a rektorátuson ma nem volt fogadó óra, csak
holnap tehetnék jelenést az inzu tusról.

Ma délután felkerestük Gritta prefektust,
aki munkatársunknak kijelentette, hogy tudomással
bir a botanikus kertben történt vereke-
kedésekről és még tegnap este távirati jelen-
tést tett a kormányoknak és távirati uton kért
utasítást. Ugyanakkor az orvosi kar dékánja-

Egész Nyugateurópában hatalmas árvizek pusztítanak

Brüsszel külvárosi víz alatt. Kölnben gyárakat döntött össze az árvíz

(Páris, november 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az őszi esőzések Nyugateurópában hatalmas károkat okoznak. Sedan mellett a Maas hódját az árvíz elszakította. Metz külvárosait és környékét a Moselle folyó elöntötte. Hasonló árvízpusztítások hírei érkeznek Belgiumból is. Igy különösen Brüsszelben és Charleroiiban, Lüttichben okozott nagy károkat az árvíz. Északbelgiumban a vasúti közlekedés megszakadt, Brüsszel külvárosai víz alatt állanak.

Németországban hasonló a helyzet. Kölnben az árvíz egyre emelkedik. A víz már a gyárakat is elöntötte, a villamosforgalom elakadt.

Három évi fegyházra ítélték a pénzgyártó királyt

A penzhamisító banda többi tagjait összesen négy és féleves fegyházra ítélték. Az egyik vádlottat felmentették

(Cluj Kolozsvár, november 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nappal eze őt jelentette az Uj Kelet, hogy a kolozsvári törvényszéken megkezdtek a Fenyvesi-féle penzhamisítás fő-tárgyalását. Ismertettük a tárgyalás lefolyását és a vádlottak vallomását, akik közül, Fenyvesit kivéve, mindegyik tagadónan vallott és kijelentették, hogy a vizsgálóbíró előtt is csak azért tettek beismerő vallomást, mert a vizsgálóbíró személyesen megverte őket. A bíróság a vádlottak ezen vallomását jegyzőkönyvbe foglalta és megkezdte a tanúhallgatásokat. A tárgyalás második napján a kolozsvári tanúhallgatások befejezést nyertek. Még négy tanú kihallgatása lett volna hátra, akiknek kihallgatását, valamint a tárgyalás folytatását a bíróság a mai napra napolta el.

Dr. Bohattal Sándor törvényszéki elnök ma délelőtt nyitotta meg a tárgyalást. A mai napra beidézett négy tanú lényegében semmi újat nem mondott. Eöadár, hogy Parascóék misént hozták forgalomba a hamis szerlejeseket. A tanúk előadása majdnem teljesen megegyezik a multkor kihallgatott taluk vallomásaival.

A vádbeszéd

A tanúk kihallgatása után dr. Ilea Livius helyettes vezetőügyész tartotta meg vádbeszédét. Dr. Ilea Livius vádbeszédében ismerteti az egész penzhamisítás lefolyását, amelynek felde-
résében sz-mélyes nyomozásának is nagy része van. A vádlottak mindegyike — mondotta az ügyész — szigorú büntetést érdemel, mert tudomással bírtak arról, hogy tiltott dolgot követtek el. A tanúhallgatások igazolták, hogy nem felel meg a valóságnak Parasca Juon vallomása, aki tagadta, hogy legcsekélyebb része is volna a bűntényben. Az ügyész szerint a vádlottak mindegyike tettes és egyike sem bűntárs, mert megvolt a közös akarat, hogy ilymódon szerezenek pénzt és a hamisításban, illetve a hamis penz forgalombahozatalában mindegyike részt vett. Éppen ezért az ügyész a vádlottak mindegyikét a 203. paragrafus alapján kéri bűnösnek bimonadni.

A Banca Nationala kártérítési követelése

Az ügyész vádbeszéde után dr. Xantopol, Fenyvesi védője hosszas védőbeszédében, bár Fenyvesi visszaszó voltát beismeri, kéri a bíróságot, hogy egybe büntetést hozzon, mert Fenyvesi családfenntartó és azalatt az idő alatt, amíg ő a fegyház falai között tölti le büntetését, ő éves kis fia, akinek se édesanyja, se rokonai nincsenek teljesen magára fog maradni és eizüllik. Xantopol dr. kifejti, hogy a bíróságnak nem lehet célja, hogy egy bűnöst, aki a bűnre rá volt utalva, megbüntessenek és ugyanakkor egy másik lelket, aki még az emberiség hasznára válhat, romlásba taszitsson. Xantopol védő az ítéletet a bíróság belátására bizza és bizik benne, hogy védenést a szigorú paragrafusok dacára sem fogják súlyos büntetéssel sújtani.

Ezután dr. Roman Valér Parasca Sándor és ennek vadházastársa, Dózsa Anca mellett mondott védőbeszédét. Védőbeszédében hangsúlyozza védenest ártatlanságát, akik ha el is követették a bűnt, de mint tudatlan emberek

val is megbeszéléseket folytatott, amire annál is inkább szükség volt, mert a rendőség az egyetemi autonómia hatáskörébe tartozó területekre nem vonulhat be. Gritta prefektus kijelentette, hogy mindaddig, amíg ez az autonómia fennáll, neki nincs módjában az egyetem területén beülni történeti hórányokat megakadályozni, az utcai kilengéseket azonban teljes szigorral fogja lehetetlenné tenni.

nem mérlegelheték a bűn nagyságát. Ezért kéri a bíróságot, hogy Parasca Sándort enyhe büntetésben részesítse, míg vadházastársát mentse fel a vád alól.

Dr. Clordaria Viktor Parasca János, Antal Erzsébet és Cloran Rozália érdekében tartja meg védőbeszédét. Mindhárom vádlott — mondja az ügyvéd — azzal van vádolva, hogy részese a penzhamisító bandának. A vádlottakat semmi esetre sem lehet bűnrészességgel vádolni, mert ha a bíróság a tudatlanságot mint bűnt itéli meg, ebben az esetben is csak bűnpálástólással lehet őket vádolni.

A védők ezután egyöntetűen kéri a bíróságot, hogy ejtse el a Banca Nationala kártérítési keresetét. Ugyancsak egyönte üen kéri a védők, hogy a vádlottakat le az erdélyi, hanem a regábeli törvények alapján mondják ki bűnösnek, mert a regábi törvények a penzhamisítást nem mint bűntettet, hanem mint vétségét kezelik, amelynek legmagasabb büntetése öt évi fegyház.

A marasztaló ítélet

Ezután az elnök még egyszer megkérdi a a vádlottakat, hogy mit tudnak meentesükrre felhozni. A vádlottak mindegyike ártatlanságát hangsúlyozza, amire Fenyvesi az utolsó percben a bíróság előtt szenzációs teleplezést tesz.

Fenyvesi elmondta, hogy bűntársai, a Parasca testvérek egy alkalommal, mikor rájöttek, hogy a hamis penz nem elég tökéletes és a rendőség már nyomukban van, kiscalták a sétányi sporttelep háta mögé, ahol meg akarták gyilkolni azzal a céllal, hogy a gyanút magukról eltereljék. Fenyvesi a véletlennek köszönheti életét, mert a legkritikusabb pillanatban arra járt egy ismeretlen ur, mire a Parasca testvérek eláltak szörnyű elhatározásuktól.

A bíróság Fenyvesi utólagos vallomását nem mérlegelte mint terhelő körülményt, mert Parascóék tagadták Fenyvesi állításait, ami már ugysem bizenyitható. A bíróság Fenyvesi vallomása után ítelethozatalra vonult vissza. Öt órkor hirdette ki a bíróság ítéletét Bohattal elnök. A bíróság Fenyvesi Viktor és négy társát bűnösnek mordonta ki a penzhamisításban és ezért Fenyvesit mint főbűnöst 3 évi fegyházra, Parasca Sándort 2 és fél évi fegyházra, Parasca Juont 1 évi börtönrre, Antal Erzsébetet és Dózsa Annát 6—6 havi börtönrre ítélt. Cloran Rozáliát a vád és következményei alól a bíróság felmentette.

A bíróság ítéletét ugy az ügyész, mint a vádlottak védői megfelelebezték.

Baldwin Londonba érkezett

London, november 4. Baldwin, a konzervatívek vezére Londonba érkezett. A király legközelebb bihallgatáson fogadja Baldwint. Péntekre várják az új kormánylista közzétételét.

Bukarestben aggodalommal nézik a jugoszláv politikai helyzetet

Bukarest, november 4. A „Dimineata“ szerint kormány- és udvari körökben nagyon pesszimistikusan itélik meg a jugoszláv helyzetet, amely nagyon veszélyes a dinasztíára és nehezen kerülhető el a polgárháboru.

Chaggaj próféta

Az alábbi rendkívül érdekes példázatot dr. Kohányi Rezső mondotta el Nagyváradon egy miszrahista ünnepélyen.

Cyrus perzsa király hatvan évvel a babiloniai fogság után megengedte, hogy a fogoly zsidók országukba visszatérjenek, avégből, hogy országukat és a templomot felépítsék. A visszatért zsidók Cyrus uralkodása alatt csak az ol-tárt állították fel és csak az alapját rakták le a második templomnak, mert közben Juda el-lenségei megakadályozták az építési munkáját azzal, hogy elhittették a perzsákkal, hogy a zsidók fel akarnak lázadni a perzsa uralom ellen, mint ahogy fellázadtak egy koron Nebukodnozor uralma ellen is. A gáncsvetők munkája sikerült; az ország és templomépítők alkotása tizennégy meddő esztendeig szünetelt.

Közben Cyrust Kambyzes, majd Darius váltotta fel a trónon. Judea kormányzója Zerubavel volt, Saltielnek fia és Jojach n juseai királynak a dédunokája. Azakkori főpap neve: Josua ben Jehocadák, unokája volt, Srájának, az utolsó főpapnak, akit megöltek Rivelban az első templompusztulás alkalmával.

Tizennégy évvel a babiloniai fogságból való visszatérés után sokan voltak, akik azt hitték, hogy még nem érkezett el az ország és templom-építés ideje.

Ekkor az Örökkévaló Chaggaj prófétát küldte a háborúk batoriságára, amint írva van a Könyvek Könyvében eképen:

„Darius király uralkodásának második esztendejében a hatodik hónap első napján így szólt az Örökkévaló Chaggaj prófétájának utján Zerubavelhez, Saltiel fiához, Judea kormányzó-jához és Josua ben Jehocadák főpaphoz: Többen mondják e nép közül: még torán van; még nem érkezett el az Istennek való építés ideje.

Íme ezt feleli erre az Örökkévaló Chaggaj prófétájának utján: Hát arra van e idők, hogy kényelmesen pihenetek díszes házaikban — amikor az én otthonom romokban hever?!

Íme ezt tüzeni az Örökkévaló Cebaot: Lásdátok be, hogy mily rossz uton haladtatok eddig. Sokat verettetek, de kevés az, amit betakarítottatok. Etetek, de jól nem laktatok. Itatok, de szomjatok nincs elolva. Ötözöd-tetek és mégis fázatok. És a bí bérért idegenek adta el munkáját, üres erszény fejszben szegődött el.

Igy szól az Örökkévaló: Figyeljete az utra, amelyen jártotok kell. Fel a hegyre! Hozzatok fát és épületek fel házat; hadd leljem örömöm, dicsőségem benne.

Sokat reméltetek és keveset kaptatok és amit összehordtatok házaikba, azt én egyetlen fuvalattal széteztrom. Tudjátok-e miért? Azért, mert ti egyenként csak a saját házaitek érdekében lóttok-futtok, míg az én otthonom romokban hever. Ezért zárja el az Ég harmatát életetek és a föld a maga termését. Ezért hozok én szárazságot az országra és hegyeire. Terméketlenség lesz a gabouában, mustban és olajban és mindabban, amit a föld terem: emberben és állatban és kezetek munkájában egyaránt.

Zerubavel, Saltiel fia és a főpap Josua, Jehocadák fia és mind, kik megmaradtak a népből, hallgattak az Örökkévalónak és az ő prófétájának, Chaggajnak szavára, mert félt a nép Istenétől.

És szólt Chaggaj, Isten küldöttje, a néphez ekképen: Én veletek leszek! — szól az ur.

És az Örökkévaló az alkotás szellemét felb-reszté Zerubavelben, Saltiel fiában, Judea kormányzójában, ugyszintén Josua ben Jehocadákban, a főpapban, valamint a maradék népben, akik el-jöttek és hozzáfogtak az Örökkévaló Cebaot háza-nak felépítéséhez.

Ez történt Darius király uralkodásának másod-
dik évében, a hatodik hónap 24 ik napján.

Népem fia!

Ami akkor történt, megismétlődik ma is. Ma is vannak sokan, kik így gondolkoznak: még korán van, még nincs itt az építés ideje. Akik így gondolkoznak, azoknak fejére olvassátok Chaggaj próféta intőkérdését: „És arra eljött e az idő, hogy díszes otthonaitokban henyljetelek, amidőn az én házam pusztaság?!”

Akik pedig nem akarnak áldozatot hozni a mi szent ügyünkért, szoknak felelőjétek ezt: „Kietlenség lesz sorsotok és terméketlen lesz kezetek munkája!”

Azoknak pedig, akik mindig csak magukra gondolnak, mondjátok ezt: „Aki sokat markol,

keveset fog és azt a keveset is elfavom én, mert kiki csak magának ló fut, holott az én otthonom romokban áll!

A kételkedőknek, a habozóknak, a mindiz csak magukra gondolóknak, szent ügyünk ellenségének ezt feljött-e!

Szombaton hirdetik ki az ítéletet a Condescu-pörben

Az ügyész vádbeszéde a CFR vizsgálóbizottsága ellen. Ki a hibás: Condescu, mert sikkasztott, vagy a vasut, amely alkalmat adott a sikkasztásra

(Cluj-Kolozsvár, november 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Condescu-féle panama tárgyalását, mint már jelentettük, ma délelőttre naponta el a kolozvári törvényszék. A törvényesék 112. számú szobájában a bíróság Souza tanácselnök elnökletével délelőtt nyolc órakor folytatta a tanúkihallgatásokat. A legérdekesebb tanuvallomást Stoicescu inspektor tette, aki CFR bukaresti vizsgálóbizottsága. Az inspektor elmondotta, hogy megállapította, hogy a kifizetési listák hamisak és Condescu meghatalmazás nélkül írta alá főnökének nevét. Condescu Stoicescu vallomásaival szemben iszonokul tagad. A bíróság ezután, tekintettel arra, hogy az ügynek több tanúja úgy sincs, tízperces szünetet rendelt el.

A CFR. hanyag vizsgálata

A szünet eltelté után dr. Saragea Zamfir ügyész megtartja vádbeszédét. Az ügyész beszédében kifejti, hogy a CFR. számos tisztviselőjének kellett mulasztást és hanyagságot elkövetnie, mert csak így magyarázható, hogy előbb nem fedezték fel a nagyszabású sikkasztást. A tisztviselők mulasztását az ügyész a CFR. számájára írja fel, mert szerinte ennek nem a tisztviselők, hanem a CFR.-nél uralkodó rendszeretelenség az oka. Az, hogy Condescu ellen ennyi bizonyítékot is sikerült felhozni, az nem a CFR.-nek, hanem a hatóságoknak, de főleg Persescu vizsgálóbírónak köszönhető. Igaz ugyan, hogy az ügy kiderülésekor a CFR. házivizsgálatot rendelt el, de ez csak késleltetése a nyomozást, mert a vizsgálat semmit sem birt felderíteni és ezalatt az idő alatt a sikkasztást titokban tartották. Ezután az ügyész pontrólpontra tér rá Condescu üzemeire. Az ügyész előtt beigazoltnak látszik, amit tanúk is igazoltak, hogy Tudorescu nem adott felhatalmazást Condescunak arra, hogy nevét az aktákra aláírassa. Beigazolódást nyert, hogy Condescu, mint a technikus iskola titkára a visszaélések egész sorozatát követte el. Nem felel meg a valóságnak, hogy Condescu javításokra nagy összegeket költött volna el, mert a javításhoz szükséges anyagokat a CFR. szertárából vételezte ki. Az ügyész Condescut egymillióhat-százszor lej sikkasztásával vádolja.

Szigoru büntetést kér az ügyész

Saragea ügyész azzal végzi vádbeszédét, hogy tekintve a sikkasztás által az államot érte a károsodás és a bíróságnak, mint az állami igazság képviselőjének kötelessége szigorú és példás büntetést hozni. E szigorú ítélet úgy a közvéleménynek, mint az állampolgároknak egyformán elégtétel lesz és a példás büntetéssel esetleg vissza lehet riasztani másokat is attól, hogy az állammal szemben hasonló visszaéléseket kövessenek el.

A vádbeszéd után Soutzo elnök déli tizenkét órakor a késő időre való tekintettel a tárgyalást délután négy órára halasztotta el.

Délután négy órakor Condescu védője, Fabius dr. emelkedik szólásra és határozott védőbeszédet mond. Fabius dr. beszédében kifejti, hogy a sikkasztásokért nemcsak a vádlott, hanem ennek főnökei is felelősek. A főnökök az okai, hogy egy huszonháromeves fiatalembert olyan állásba helyeznek, ahol állandóan a könnyű pénzszerzés lehetőségei kísértik. A védő szerint a pénztárnokok, akik az elsikkasztott összeget kifizették Condescunak, feltétlen mulasztást követtek el, mert tudomással kellett bírjanak arról, hogy a vádlott nincs feljogosítva pénz felvételére és amennyiben ezen összeget kifizették, úgy éppen olyan mértékben felelősek a sikkasztásért, mint maga a vádlott.

Alkalom szüli a tolvajt

A védő szerint Condescunak, aki amikor elfoglalta az állását, alig volt huszonhárom éves, nem lehetett annyi esze, hogy az elsikkasztott összeg nagyságát mérlegelhesse, mert mint fiatalember, állandóan elegánsan akart járni és ilyen módon kényszerítve érezte magát, hogy idegen pénzt tulajdonítson el és az alapján a CFR. adminisztrációs rendszerének az oka, hogy az első sikkasztást nem fedezték fel, hanem ehelyett alkalmat adtak neki, hogy több és több pénzt sikkasztasson el. A védő írásokkal igazolta, hogy Condescu nagyon sok betegségen ment keresztül és a betegségek megtámadták az idegrendszerét. Ehhez még hozzájárult, hogy későbbén vérbajt szerzett magának és szenvedélyes morfinista lett, úgy hogy — mondotta a védő — ez az ember, aki a vádlottak padján ül, nem egyéb, mint egy emberi idegromos.

Fabius dr. azzal fejezi be beszédét, hogy kasztott összeg nagyságát mérlegelhesse, mert mint fiatalember, állandóan elegánsan akart járni és ilyen módon kényszerítve érezte magát, hogy idegen pénzt tulajdonítson el és az alapján a CFR. adminisztrációs rendszerének az oka, hogy az első sikkasztást nem fedezték fel, hanem ehelyett alkalmat adtak neki, hogy több és több pénzt sikkasztasson el. A védő írásokkal igazolta, hogy Condescu nagyon sok betegségen ment keresztül és a betegségek megtámadták az idegrendszerét. Ehhez még hozzájárult, hogy későbbén vérbajt szerzett magának és szenvedélyes morfinista lett, úgy hogy — mondotta a védő — ez az ember, aki a vádlottak padján ül, nem egyéb, mint egy emberi idegromos.

Fabius dr. azzal fejezi be beszédét, hogy

Véres rendőrrattak egy kolozsvári házigazda ellen

Mesesan lovasrendőr „beköltözik” lakásába. Rendőrök és lovasrendőrök véresre vertek három kolozsvári zsidót

(Cluj-Kolozsvár, november 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Pénteken este felháborító látványban volt részük a Berek utcában lakó embereinek. A brutális attakról, amelyet rendőrök és lovasrendőrök önhatalmúlag intéztek egy Berek-utcai háztulajdonos ellen, az akták már a rendőrség kezében vannak, de arról még mindig nincs tudomásunk, hogy a brutális aktus kezdeményezői elnyerték-e méltó büntetésüket.

Pénteken este a Berek-utca 36. szám alatt megjelent egy Mesesan nevezetű lovasrendőr, aki Simon Mór háztulajdonost felszólította, hogy azt a lakást, amelyben Duca Aurél mérnöki hivatalbeli szolgálta, szomál bocsássa rendelkezésére. A háztulajdonos kijelentette, hogy a lakás még nem teljesen lakatlan, mert Dacának butorai is vannak még bent, de a lakást csak abban az esetben fogja ezután is a rendőr részére bocsátani, ha azt a hatóság fogja elrendelni, mert a kitért szobára neki is szüksége van.

Mesesan a háztulajdonos tiltakozása ellenére hét óra tájban kétlovas szekérral hajtott be az udvarra és a butorait a szekérről a lakás mellé kezdte lerakni. A háztulajdonos a rendőröknek kijelentette, hogy a lakásba addig nem engedi beköltözni, amíg a lakásra rekviráló bont nem hoz, amellyel igazolni tudja, hogy a lakást valóban az ő részére utalták ki. A rendőr a házigazda tiltakozására

revolvért rántott és lelövésel fenyegette a házigazdát,

majd amikor látta, hogy a házigazdát nem sikerült megfélemlíteni, dühösen elrohant és a közeli dolgozóházból a rendőrlaktányába segítségért telefonált.

Néhány perc múlva a Berek-utca lakói nem tudták mire vélni, hogy nagyvágatva, kivont karddal, egy őrmester vezetésével hét lovasrendőr megbe Simonék udvarára. A kapunál az egyik rendőrt hint hagyták posztján és így az utca lakói terrorizálva voltak és nem mehettek a jajgató Simon segítségére, akinek irtózatos jajgatása felzavarta az utca esendjét.

Simon előadása szerint, amint a rendőrök az udvarra értek, a rendőrőrmester le sem szállva lováról, amint megpillantotta a házigazdát,

nehéz rendőrkardjával úgy ütötte fejbe, hogy azonnal ájultan esett le a földre.

Simon segítségére felesége és Salamon Jakab nevű tizenhét éves tanulója sietett, de a lovasrendőrök brutalitása annyira elfajult, hogy egyik Simon feleségét is megrugta, majd leszálltak a lóról és az ájultan fekvő Simont lábál kezdték tiporni.

Ekkor érkezett haza az ugyanazon házban lakó Hlimer Sámuel aki messziről látta a történeteket, kocsiba ült és a negyedik kerületi rendőrségen tett a brutalitásról jelentést. A negyedik kerületi rendőrség komiszárja Hlimer mellé két rendőrt adott azzal az utasítással, hogy menjenek ki a helyszínére és akadályozzák meg a további brutalitást. A két rendőr kocsival hírközött a Berek-utca 36. szám alá, de itt sról értesültek, hogy a lovasrendőrök Simont és Salamont magukkal vitték a rendőrkaszárnyába. A két rendőr a rendőrkaszárnyába is elment, de az egyik lovas rendőrőrmester a rendőröket leintette, hogy menjenek csak vissza, ők elintézik maguk is a dolgot és ugyanakkor megragadták Hlimer is azon szavakkal, hogy „itt van a harmadik gazember is”, bevitték egy rendőrökkel telt szobába, ahol összekerült a másik két áldozattal is.

A rendőrök, voltak vagy harmincan,

egy ilyen fiatalember, akinek az arcáról anny jóindulat és szimpátia tükröződik vissza, akinek betegesen fénylő kék szeméből az ártatlanság sugarai törnek elő, nem lehet bűnös, csak abban az esetben, ha olyan állást bíznak rá, ahol mindenképpen szabad beleszólást engednek neki és ebben az esetben nem az a bűnös, aki a fiatalsága hevéből hagyta magát elragadtatni, hanem azok, akik ezt az állást rá bízták. Ha pedig — folytatta a védő — a főnökök nem lesznek megbüntetve, úgy Condescut sem szabad a bíróság bűnösnek kimondja és kéri a védenes felmentését.

Soutzo elnök Fabius dr. beszéde után a hallgatóság tudomására hozza, hogy a törvényszék ítéletét szombaton reggel kilenc órakor fogja kihirdetni.

a három szerencsétlen emberre rárohantak és állandóan a legkegyetlenebb módon ütötték, vertek őket és amikor az egyik rendőr az ütlegekben kifáradt, akkor ujjakkal vaitották fel.

Félkilenc felé a rendőrök megunták a verést és irtózatos fenyegetések között három emberrel a jegyzőkönyvet vették fel, akiket átkisártek a központi rendőrségre. A központi rendőrségen mind a hármat szabadon engedték azzal, hogy másnap kilenc órakor jelenjenek meg a rendőrségen, és a rendőrbatalításról tegyék meg a jelentésüket.

A három ember, akik közül az egyik még most is ágybantekvő beteg, sérüléseiről orvosi látleletet vettek fel. Tudomásunk szerint a három embert Gritta prefektus személyesen hallgatta ki és megígérte, hogy azonnal intézkedni fog az ügyben. Az intézkedéseket, amit Gritta prefektus foganatosított a brutális rendőrökkel szemben, nem ismerjük, de mindenesetre ismerjük a prefektus igazságos érzelését és vaskezét, aki emberei között mindenkor meg tudja tartani a tekintélyét és bizunk benne, hogy a bűnösök elnyerték, vagy elnyerik méltó büntetésüket. Utólag értesülünk, hogy Mesesan rendőr a prefektus rendelete folytán, másnap már kiköltözött Simon Mór udvaráról.

— Szobrot emelnek Nagyatádnak. Budapestről jelentik: A nemzetgyűlés mai ülésén Sztotovky elnök parentálta el Nagyatádi Szabó István volt földművelésügyi minisztert. Kiemelte, hogy Nagyatádi, a föld egyszerű gyermeke, önjerejéből emelkedett az állam földművelésügyi miniszterévé, ahol hervadhatatlan érdemeket szerzett. Egyszeres nemzeti érdemek iránti kötelességérte távollattotta attól, hogy az osztályérdemek becsületes szolgálatában szerzett hatalmát és népszerűségét, egyoldalú osztályuralmi törekvések felkeltésére, vagy buzdítására felhasználja. Nagyatádi emléket jegyzőkönyvben örököltette meg a nemzetgyűlés és a gyász jelűl az ülés folytatását holnapra halasztotta. A negyvennyolcas kizagdapárt pedig elhatározta, hogy Nagyatádnak szobrot emel. A kizagzda-szervezetek rövidesen országos értekezletet fognak összehívni, ahol a további állásfoglalás tekintetében fognak határozni. Beavatott helyen tudni vélik, hogy a kis-azda-szervezetek továbbra is ki fognak tartani a Nagyatádi és Bethlen között létrejött platform mellett.

— Halálosvégű vasuti szerencsétlenség Angliában. Londonból jelentik: Sulyos vasuti szerencsétlenség történt Liverpool közelében. A Liverpool és Blachpool között közlekedő expresszvonat kisiklott, amelynek következtében a mozdony felborult a gáztartály összetört és a vasuti kocsi egymásra torlódtak. A kis kocsinak tíz halottja és sok sebesülte van.

— Marosvásárhelyi olvasóinkhoz. Porjess Sándor ur másirányú elfogaltsága miatt Kohn Mihály ur (Főtér 66. sz.) vette át az Uj Kelet kezelését, a kézbesítésre, hirdetésre és előfizetésre vonatkozólag ő szolgál felvilágosítással.

* Adóügyben felebezésekkel olosón kószít Imperial, Minorita-utca.

Egy rablóbanda kifosztott egy személyvonatot

Varsó, november 4. A határszélen fekvő Barancovicinél egy rablóbanda gépfegyverekkel és kézigranátókkal kifosztott egy személyvonatot. A megindult üldözés során egy rendőrt megöltek. Husz banditát letartóztattak.

A Nibelungok

lesz az idény meglepetése

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánási zsidós napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felölős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.

— A bécsi francia követet botrányai miatt visszahívták. Bécsebel jelentik: A francia kormány Lefevre-Pantalit bécsi követet visszahívta és helyébe Dalarme Ciron de Baumarchaist nevezte ki. Lefevre-Pantalit sorozatos botrányai miatt volt kénytelen kormánya visszahívni Bécsebel, ahol nemrégiben, a bécsi sztrájk idején, durván megtámadta Weitz bécsi polgármestert, mert autóját baleset érte és ezt annak tulajdonította, hogy nem elég tiszták az utcák. Legutóbb egyik nyilatkozatában ostobának nevezte Kissböck osztrák pénzügyminisztert, ami miatt a francia követség és az osztrák kormány közt a viszony teljesen elhűgült.

— Nagy kommunista fegyverraktárt fedezett fel a berlini rendőrség. Berlinből jelentik: A potsdami kommunista titkos fegyverraktár felkutatása óta a rendőrség állandó megfigyeléseket vezetett. Felkutatta a kommunisták egy nagy raktárát, amelyben 5000 puskát és igen sok 20-30 centiméteres csővet talált, robbanószerekkel megtöltve. Ezek a robbantó készülékek a képzeltet legveszélyesebbek és sikerült kideríteni, hogy az A. E. G. kommunista munkásai állították elő, a robbanóanyagokat pedig a közpünetországi szénbányákból lopták s onnan hozták Berlinbe.

— Vasutassztrájk fenyeget Ausztriában. Bécsebel jelentik: Az ausztriai vasúti alkalmazottak memorandumot terjesztettek a vasúti igazgatósághoz, amelyben kéri, hogy a már régebben kilátásba helyezett fizetésemelést záros határidőn belül feltétlenül rendezzék. A memorandumban rámutattak az alkalmazotk arra, hogy a folyton fokozódó drágulás következtében jelenlegi fizetésükből megélni nem tudnak. Bejelentik, hogy ha az igazgatóság készséket nem honorálja teljes egészében illetve erre november 7-ig határozott ígéretet nem kapnak, egy a vasúti alkalmazottak egyesülete ki fogja mondani a sztrájkot.

— Milliárdos kártvességek a bécsi Parkklubban. Bécsebel jelentik: A Parkklubban a Strasser és König ismert cég egyik beltagja egymilliárdot veszített hazárdjátékon. Ugyanebben a klubban egy brünni iparos egy félmilliárdot és egy Wachs nevű házúgnök háromszázmiliót veszített. Ugyancsak nagy hazárdjáték folyik a véres verekedésekről hírhedt Astor-klubban, ahol Brett kabarétulajdonos és több bar igazgatója háromszázmiliót, Herzog ismert régiségkereskedő ugyancsak háromszázmiliót veszített.

— Huszárfőhadnagyból betörő. Budapestről jelentik: A főkapitányságon néhány nappal ezelőtt feljelentették Schneider Bélát, aki a háborút mint tényleges huszárfőhadnagy szolgálta végig és Budapest legelőkelőbb körébe is bejáratos volt. A volt huszárfőhadnagy mindentűt, ahová mint vendéget meghívták, elemelt valami értékesebb tárgyat, sőt attól sem riadt vissza, hogy szekrényeket feltörjön, vagy lezárt szobákba behatoljon. Az eddigi feljelentések szerint a károsultaktól másfélmilliárdnyi értékű holmit lopott el Schneider Béla. Legutóbb egy miniszteri tanácsoshoz volt vacsorára meghívva. Vacsorán közben besurrant a hálószobába, feltörte a szekrényt és onnan mintegy hatszázmilió korona értékű ékszert lopott el. Schneider Bélát egy külvárosi szállóban fogták el a detektívek, ahol mint Ambrózy Béla földbirtokos jelentette be magát. A volt huszárfőhadnagy-betörőt a rendőrség letartóztatta.

A Nibelungok

lesz az idény meglepetése

— Ebert köztársasági elnök egy amerikai zsidó vendége. Bernard M. Baruch hírneves amerikai zsidó emberbarát a napokban ideérkezett. Baruch az „Adlon” hotel disztermében Ebert birodalmi elnök tiszteletére díszvendéget adott, amelyen megjelentek a köztársasági elnökön kívül dr. Marx birodalmi kancellár, dr. Gesler hadügyminiszter, továbbá Rufus B. Dawes követ, gróf Broecker-Rantzen, dr. Wirth és Nernst tanár. Mr. Baruch egyike az amerikai zsidóság legkíválóbbjainak. A háboruban Wilson elnök az „amerikai ipar szeme fényének” nevezte őt és rábízta az Amerikából a szövetségesek számára küldött nyereségek fölötti ellenőrzést. A békeszerződés idejében Baruch Versaillesben mint az amerikai delegáció műszaki és pénzügyi tanácsosa szerepelt. Minden alkalommal enyhítést követelt Németország javára és hangsúlyozta, hogy a német népet nem szabad tönkretenni. A Ruhr vidék megszállása ellen a leghatározottabban tiltakozott, ugyancsak az ellen is, hogy Felső-Sziléziát elszakítsák Németországtól. Több ízben kijelentette, hogy a szövetségesek csak úgy juthatnak reparációs követeléseikhez, ha Németország a béke munkát zaklatástól mentesen folytathatja. Már a béketárgyalások idején nemzetközi köcsönt juttatott Németország javára.

— Rosenbaum volt litván miniszter Palesztinába költözik. Dr. Simon Rosenbaum, a Litván Zsidó Nemzeti Tanács első elnöke és a zsidó kisebbség litván minisztere elhatározta, hogy legelőkelőbb elhagyja az országot és állandó tartózkodásra Palesztinába utazik. Erre az elhatározásra leginkább azok az állapotok készítettek, amelyek miatt a zsidó kisebbségi politika sem tud megfelelő módon fejlődni.

A NIBELUNGOK

lesz az idény meglepetése

— Bezárják a soproni egyetemet. Sopronból jelentik: A soproni erdőmérnöki főiskola botránya egyre dagad. Az előadásoknak ma kellett volna megkezdődni, de a hallgatók kijelentették, hogy mindaddig nem jelennek meg az előadásokon, amíg határozott ígéretet nem kapnak arra, hogy a jövőben az erdőmérnöki főiskolára zsidó hallgatókat nem fognak felvenni. Tettamenti rektor Budapestre utazott, hogy a kultuszminiszternek jelentést tegyen a diákmozgalom hullámainról. Illetékes helyen bizonyosra veszik a soproni egyetem bezárását.

— Puttkamer báróné mérgekezési ügye. Bécsebel jelentik: Néhány hónappal ezelőtt rendkívül szenzációt keltett az a bűntény, amelynek központjában Gesman Albert s a felesége, született Puttkamer Leonia báróné álltak. Azt a vádat emelték az asszony ellen, hogy arzénrel el akarta pusztítani a férjét, aki Gesman egykori keresztényszocialista miniszternek a fia, jelenleg az Agrár-központ elnöke. Gesman Albert a tavasszal betegeskedni kezdett és az orvosok arzénmérgezést állapítottak meg nála. Ezen az alapon indult meg a vizsgálat a felesége ellen, akit letartóztattak, de semmiféle terhelő adatot nem tudtak ellene találni s ezért néhány héttel ezelőtt beszűntették ügyében a vizsgálatot. Gesman most a bécsi folyóiratokban hosszasan leírja házassági tragédiáját és azoknak az eseményeknek történetét, amelyek az állítólagos mérgezési merénylet előtt lejátszódtak. Gesman meg van arról győződve, hogy felesége adta be neki a mérget. A felesége volt a tettes, de az asszonyt, akinek beteges hajlamai vannak, nem tartja beszámíthatónak. Azután elmondja, hogyan igyekezett feleségét a rendőrségen és a törvényszéken megmenteni a börtöntől, holott ezáltal önmagát tette ki annak, hogy bünpalástolásért üldözni fogják. Az ellen az állítás ellen erőlyesen tiltakozik, hogy ő tette a feljelentést felesége ellen. A feljelentő a háziorvos volt.

* Könyveket vesz és elad, bizományba elfogad Imperial, Cluj. Minorita-utca.
* Purgó eredeti dobozban — az egyedüli biztos hashajtó.

A Nibelungok

lesz az idény meglepetése

— A világ népességének ötvenéves mérlege. Ötven évvel ezelőtt Franciaország volt Nyugat-Európa leglakottabb állama 38 millió lakossal, utána következett Németország 37 és Anglia 30 millióval. Az Egyesült Államoknak 36 millió lakosa volt. Ma az Egyesült Államoknak 110 millió, Németországban 64 millió, Angliában 49 millió, Franciaországban 39 millió ember él. Míg tehát Észak-Amerikában a lakosság 74 millióval emelkedett, Franciaországban a növekedés mindössze egy millió. A világon ma körülbelül 1800 millió ember él, ebből Európára esik 500, Ázsiára 900, Amerikára 200, Afrikára 150 és Ausztráliára 7 millió.

— Öngyilkos lett egy volt ellentenger-ügy. Bécsebel jelentik: Csütörtök éjjel Pavlik Antal 64 éves szolgálaton kívüli ellentengernagy leugrott lakásának negyedik emeleti ablakából az udvarra és összezuhanó tagokkal, holtan terült el. Szemiféle írást nem hagyott hátra s így tettenek oká ismeretlen.

— Egy zsidó diákegyesület jubileuma. Az 1924-25 iki téli szemeszter végén a rigai egyetemen működő zsidó segélyegyesület fennállásának ötven éves jubileumát üli. Riga zsidó diáksága a félszázados évfordulót nagy ünnepek közepette készült megtartani.

— A munkáselőadások második estéje. A Szakszervezetek Kulturbizottsága által rendezett tudományos szabatskólában ma, szerdán este fél 8 órai kezdettel dr. Blögh Ernő tanár: földtan, ásványtan és közeitan, Dr. Valentini Elvira tanárnő növénytan címen tartanak vetített képes előadást a Redout nagytermében. A terem fűtve van. Vendégeket szívesen látnak.

— Romániai tüzeitők Csehszlovákiában. Halmiból jelentik: Tegnap délután az innea két kilométernyi távolságban fekvő, de Csehszlovákiához tartozó Osliban tűz ütött ki. A lángok Glück Ernő dohánypajtyáját emésztették és a szél a tűzcsóvákat áthozta Halmiba is, amelynek tűzörsége nagyobb veszedelmek elhárítása miatt átment a határos ország területére, ahol két órai megfeszített munka után sikerült a tüzet lokalizálni. A kár körülbelül félmillió cseh korona. Elégett több méter-mázsa dohány és kétszáz szekerre való szén. A kár egy része biztosítás úján megtérül.

— Akinek száztizenkét törvényes felesége van. Az egyik londoni lap beszámol a délafrikai angol dominiumon megtartott népszámlálásról és megírja, hogy egy benszülött, aki államszolgálatot teljesít, 112 törvényes feleséget jelentett be, 93 gyerekekkel.

— N. Tessitóri Nóra klasszikus szavalóestélye. Az Erdély határain kívül is kiváló hírnévre szert tett szavalóművésznő, N. Tessitóri Nóra, vasárnap, folyó hó 9 én este 8 órakor a vármegyeház termében tartja ez évben első szavalóestélyét. N. Tessitóri Nóra ezuttal az eddigienél is sokkal szenzációsabb programmal lép közönsége elé. Vasárnapi műsorán a klasszikus magyar költők: Balassi Bálint, Csokonai Vitéz Mihály, Petőfi, Barcsenyi, Vörösmarty, Arany János, Vajda János művei szerepelnek. E halhatatlan klasszikusokat fogja ismert, elvarázsoló művészetével megszólaltatni Tessitóri Nóra, aki ezenfelül új betanulása székely népballadákat is előad a vasárnapi estély keretében. A Görög Ilonáról, Fogoly katonáról szóló székely népballadákat ezideig még nem szavalta a művésznő, valamint Kós Károlynak Attila királyról szóló énekes balladáját sem, melyet archaikus magyar kosztümben fog ezen nagysikerűnek ígérkező estélyen előadni. Az előadást Áprily Lajos, a kiváló író fogja konferálni.

* „Ügyvédi határidőnapló 1925.” megjelent. Azonnali rendelőnek 360 lej. Lepage Cluj.

A Nibelungok

lesz az idény meglepetése

ek az arcáról anny szödi vissza, akik zemeiből az árt. nem lehet büns, olyan állást biznak beleszólást enged. nem az a büns, yta magát elragad. az állást reá biz. a védő — a fő. tetve, ugy Con. bünsnek kimondja st.

beszéde után a, hogy a törvény. gel kilenc órák

szda ellen

szda ellen
k véresre vertek

berre rárohan. etlenebb módon mikor az egyik kifáradt, akkor k fel.

egunták a verést és om emberrela jegyző. kishártek a központi égen mind a harmat másnap kilenc óra. ségen” és a rendőr. tésüket.

az egyik még most ról orvosi látéletet t a három embert allgatta ki és meg. fog az ügyben. Az ektus foganatosított nem ismerjük, de us igazságos érzu. között mindenkor és bizunk benne, y elnyerik méltó k, hogy Mesesaa tyán, másnap már l.

nyatádnak. Buda-

nyatádnak. Buda-
mai ülésén Szó-
vátádi Szabó István
Kiemelte, hogy
ermeke, önjerejéből
ügyi miniszterévé,
szerzett. Egyetemes
ségérzete távoltar-
tek becsületes szol-
épszerűségét, egy-
felkeltésére, vagy
ádi emléket jegyző-
etgyűlés és a gyász
ra halasztotta. A
ig elhatározta, hogy
diszgazda-szervezetek
fognak összehívni,
kintetésben fognak
dni vélik, hogy a
ki fognak tartani
létrejött platform

szerecséttlenség
: Sulyos vasúti
ol közelében. A
zlekedő expressz-
eztében a mozdony
és a vasúti ko-
tlásnak tíz halottja

binához. Porjess
sága miatt Kohn
e át az Uj Kelet
etésre és előfize-
elvilágosítással.
ket olesón készít

fosztott natot

atárszélén fekvő
la gépfegyverek-
tt egy személy-
során egy rend-
tartóztatták.

KÖZGAZDASÁG

A mai valutapiac

A mai napon sem változott a devizapiac helyzete. Az egész vonalon főleg a kínálat dominál, ezzel szemben a kereslet minimális. Az árfolyamok a következők: Osztrák korona 396—402, magyar korona 420—425, cseh korona 535—540, francia frank 955—965, svájci frank 3450—3460, dollár 177 50—178 00, angol font 813—816, olasz lira 790—800.

Valutapiac november 4-én:

Bukarest. Devizák: Páris 944, Berlin — London 812, Newyork 179—, Roma 784, Zürich 34 50, Bécs 25 25, Prága 535, Budapest —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 720—, márka 42 00, leva 130, török lira 98 font sterling 800, francia frank 900, svájci frank 36 50, olasz lira 810, drachma 310, dinár 255—, dollár 178 00, lengyel marka 33 50, osztrák korona 27 00, magyar korona 23 50, cseh korona 520.

Zürich. Nyitás — Zárás: Berlin 123 50—123 70, Amsterdam 205 50—205 30, Newyork 519 50—519 00, London 3356 50—3356 00, Páris 2715 00—2715 —, Milano 3260 00—3260 00, Prága 1550 00—1547 50, Budapest 68 50—68, Belgrád 755 00—755 00, Bukarest 290 00—290 00, Varsó 100—100—, Bécs 78 50—73 25.

Mégis szanálják Castiglioni. Bécsből jelentik: Castiglioni ügyének egy részét már sikerült tisztázni. A határidőhöz kötött tartozások közül rendezték a csehszlovák Union Bank mintegy 70 millió cs h koronás követelését. A többi követeléseket részben készpénzzel, részben értékpapírok és követelések átengedésével egyenlítették ki. Sikertült továbbá az Anglotankkal és a Mendelsohn bankházzal is megállapodásra jutni. A Castiglioni cégnek még körülbelül százmilliárd osztrák koronára van szüksége, hogy tartozásait kiegyenlítsen. Bozal, aki részt vesz Castiglioni szanálásában, azt ajánlotta, hogy Castiglioni műkincseit értékesítsék. Erre a hírre a külföldi és beltöldi műkereskedők től rendkívül sok ajánlat érkezett Castiglioni műkincseire. A Banca Commerciale-val még folytak a tárgyalások abban az irányban, hogy a Castiglioni-nak nyújtott hirtelt emelje fel. Ha nem sikerülne ez a megállapodás, akkor az elmaradt összeget Bécsben fogja felvanni a Castiglioni cég.

Hír egy nagyváradit facég likvidálásáról. Nagyváradról jelentik: Kereskedelmi körökből nyert értesülések szerint az országészerte ismert nagyváradit Serna Ödön-cég rövidesen likvidál. A cég tulajdonosa — hírek szerint — Magyarországra távozik s a vállalatot a Magyar Általános Bank faérdekltsége veszi át.

Nem oszlatják fel a kolozsvári pénzügyi vezérigazgatóságot. A pénzügyminisztérium a mindenáron való egységesítés kedvéért elrendelte volt a kolozsvári pénzügyi vezérigazgatóság feloszlását, noha az erdélyi érdekeltek szükségesnek tartották ezen intézmény fentartását. Amint bizalmasan értesültünk, a pénzügyminiszter most megváltoztatta elhatározását és a pénzügyi vezérigazgatóságot nem oszlatják fel 1925 január 1-én, amint azt eredetileg tervezték, hanem fentartják még tovább egy évre. A vezérigazgatóság fentartása összefügg a hadihírók megtérítésének munkálataival, amelyek legközelebb kezdetüket veszik és amelyek irányítása hozzá fog tartozni.

Újabb szénrétegekre bukkantak Sziovenszkóban. Pozsonyból jelentik: A miavai járáshoz tartozó K-raj, Vagyóc, Kosztolány és Borsós községek határában kiadás szénrétegekre akadtak, melyek műségiileg megégyeznek a nyitraibányai szén minőségével.

Ausztria gazdasági helyzete. Bécsből jelentik: Frank Felix dr., Ausztria alkancellárja nyilatkozott Ausztria gazdasági helyzetéről. Frank Felix nyilatkozatában hangsúlyozta, hogy Ausztriának arra kell törekednie, hogy képes legyen jövőjét maga irányítani. Az osztrák gazdasági élet pillanatnyilag komoly pénzügyi válság hatása alatt áll s ennek kihatásai állandóan érezhetők; Ausztriában a tökérszerzés az uralkodó pénzinség foly-

tán nagy nehézségekbe ütközik, külföldön viszont fokozatosan helyre kell állítani az Ausztria iránti bizalmat, mely megrendült a krízis következményei folytán és mindenképen törekedni kell arra, hogy minél több külföldi tőke jöjjön Ausztriába. Reméli Frank Felix, hogy a külföldi magántőke ismét bizalmat fog tanusítani az osztrák gazdasági élet irányításában és befektetésre fog eszközölni úgy az iparban, mint a mezőgazdaságban.

Az aradi kereskedők vámraktári akarnak létesíteni. Az Új Kelet részletesen megírta, hogy a CFR. vezérigazgatósága nemrég rendeletet adott ki, hogy a kereskedők importált áruikat kötelesek 24 óra belül elvámolni és a CFR-raktárhoz elszállítani, mert a vámban az emelkedő fekberrrel sújítják őket. Ez a rendelet ismét óriási terhet ró a kereskedelemre, mert a kereskedőknek ez esetek 100 százalékában nincs módjában az áruját elszállítani, miután azt az elvámolás megtörtévéig a CFR-raktárakba viszik, viszont a kereskedő hiába jár utána a vámolásnak, hiába teszi meg az áru érkezése után azonnal vámnnyilatkozatot, a vám legjobb esetben is csak 3—4 rap múlva vámojja el az árut. Ez a viszály helyzet arra indította az aradi Sfatul Negustoresc-ot, a Kereskedelmi és Iparkamarát, valamint a Kereskedők Körét, hogy közös akciót indítsanak az anomália megszüntetésére. A napokban küldöttség kereti fel Pop Octavian vsutigazgatót, hogy a saját hatáskörében addig is enyhítsen a rendeleten, amíg ez ügyben a kormányal eljárnak. Aztán pedig felkeresik Bratianu Vintila pénzügyminisztert, akitől a vámraktárak felállítását fojgák kérni. A vámraktárak felállítása valóban egységes érdeke a kereskedelemnek, mert a jelenlegi rendszer fentartása nem jelent mást, mint a súlyos terhelte kereskedelem újabb, illetéktelen megadóztatását.

Országos szövetségi kongresszus Jasiban. December 28., 29. és 30-án országos szövetségi kongresszust tartanak Jasiban, amelyen részt vesznek a kormány képviselői is. A kongresszus behatóan foglalkozik a szövetségi kérdés minden ágával és kívánatos volna, hogy az erdélyi és társági érdekeltségűek is részt vegyenek ezeken és kifejtsek a mai, sz elavult szövetségi törvény folytán eléllt helyzet tarthatatlanságát.

Tavaszra elkészül a temesvári iparkamarai székház. Temesvárról jelentik: A temesvári kamarai székház építbizottságának a napokban megtartott ülésén az a vélemény alakult ki, hogy az építés alatt álló székház négyemeletes palotája tavaszra elkészül és átadhatják rendeltetés céljának.

A csehszlovák-magyar egyezmény ratifikálása. Budapestről jelentik: A múlt év július 13-án kelt csehszlovák-magyar pénzügyi egyezmény és a folyó év március 8-án kelt árvaszéki egyezmény ratifikáló okmányait tegnap cserélték ki a külügyminisztériumban. Az egyezmények a bel- és külföldi egyenesadó kiegyenlítésére, a kettős megadóztatás elkerülésére, a magánbiztosítókintézetekkel szemben követendő magatartásra és a régi osztrák-magyar koronákra szóló életbiztosítások szabályozására vonatkoznak. Az egyezmény továbbá a letétek fölötti rendelkezés kérdését, az értékpapírok és azok kamatszélvényei beváltásából származó modalitásokat és végül a magyar állampolgároknak utólagosan bejelentett követeléseit szabályozza, melyek olyan adóssokkal szemben állnak fenn.

Bécsi marhavásár. (A Saborsky és Fia bécsi cég távirati jelentése.) Felhajtás volt 4037 darab; ebből 162 darab romániai. Elsőrangú árú ára 1500, a többi ára 2000 koronával alacsonyabb.

Saborsky József és Fiai cég
Wien, III. 4 ST. Marx. Sürgönycim: Saborskysöhne
Wien — Előállat-küldemények címe: Saborsky József és Fiai, Wien ST. Marx. — Huskületvények címe: Saborsky József és Fiai, Wien, Grossmarkthalle.

Rossz a jutatermes. Londonból jelentik: Az idei jutatermes Indiában 80 440 893 bálara becsülik. A magánbecslések szerint a jutatermes még ennél is győnébb lesz. Az idei termes minőség szempontjából is győnébb a tavalyinál.

Jugoszláviában kartellbe lépnek a bankok. Belgrádból jelentik: A Nemzeti Bank vezetése az a tervet vetette fel, — kapcsolatban a Vajdaságban és Horvátországban észlelt magas kamatlábakkal — hogy az egész országban egységesen fogják szabályozni a bankintézetek kamatlábát. A terv szerint a bankok a betétekért egységesen évi 10 százalékot fizetnek, a kölcsönökért pedig 18 százalékot számítanának. Ennek a tervnek elvégzésére kényszeríteni akarják mindazokat a pénzintézeteket, amelyek a jugoszlávi Nemzeti Bank olesó hitelében részesülnek. Ezzel kapcsolatban a Zagrábi Pénzüzetek és Biztosítók Társaságok S övetége is foglalkozik a pénzintézetek és biztosítók kartellbetéti öritésének kérdésével. A kartellbe meg akarják nyerni az ország minden nagyobb pénzintézetet — el ő sorban a vajdaságiakat — hogy a betétek és kölcsönök kamatlábát egységesen ssa ályozzák.

Óriási petróleumtűz Óromániában. Bukarestből jelentik: Bacoiban tegnap kigyulladt az Unie-társaság petróleumszondája. A kár már eddig is többmillió. A tűz színhelyét nem tudják megközelíteni.

Kartársuknak, LAX HERMAN a helybeli orth. izr. hitk. temploni rendtartónak és pénzbeszedőnek FRIDA le-nyának FRIEDMANN IZIDOR urat törént eljegyzése alkalmából szívélyesen gratulálunk.

Imaházak sameszei, rendfentartói és pénzbeszedői

HASZNÁLJON CSAK **"DURA"** ELEMÉKET!

Vas és műsza i szakmában jártas agilis utazót keresünk. Résztétes ajánlatot Rudolf Mossehoz „MŰSZAKI” jeligére. 8088

SUCHARD
CSOKOLADÉ
HÁZTARTÁSRA ÉS NYERS FVESRE

Lloyd 2947
Arany Ezüst
legszebb órák legújtanysobban
Ajándék- és díszmütagyak dus választékban.
Fenyő és Braunfeld
Királyi udvari szállítók
világrósi ékszerüzletében kaphatók.
Cluj, Piaja Unirei No. 15.
Telefon Interurbán: 643.

Szörme és fonalfestés!

Ószi ruhákat és bármilyen kolmét a legjobban fest és tisztít **"KRISTÁLY" KELMEFESTŐ-GYÁR**
Telefon 500
CLUJ

Szörme és fonalfestés!

A Co
Jako
A köz
világba
szalag
(Bu
tudósto
venber
Schmid
napirend
vskkal
Jakobi
tatták é
ládiagja
hozzá a
azon ja
Jakobi-
tativüg
ták meg
A E
ponti ve
szágos v
Sándort
hivták.
Sándor
központ
részvétel
tszadta.
A t
hogy a
vált ren
A g
hogy a
játékos
az ülés
Buk
1:1, V
Studente
1:0 (0
NAC
nap pr
kilencedi
mérékzés
Az E
pesti FT
nuár els
be a pro
este dön
Botr
volt N
amelyen
mértőzée
pártosko
és inzul
körülvet
inzultust
a másod
elfaultok
Bécs
Rudolfsh
Vasárnaj
A Wack
Szomb
Slovan—
klub—V
Pári
gatott 2
Antv
válogatot
Suci
adtunk a
tlésére t
vetségi
tárgyalás
küldött,
2-án jele
azonban
Suciut é
érdemleg
Zs
Vétel
A
B. Pht

SPORT

A Comitetul Central ratifikálta a Jakobi-napra vonatkozó futball-szakosztályi javaslatot

A központ nem engedélyezi Pósta Sándor világbajnok kolozsvári szereplését. Fekete kar. szalaggal játszanak a csapatok a Jakobi napon

(Bucuresti-Bukarest, november 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti Comitetul Central november másodikán Károly trónörökös távollétében Schmidt tábornok elnökletével ülést tartott. A napirend előtt az elnök tábornok kegyeletes szavakkal emlékezett meg a román sport halottjáról, Jakobi Dadiról, kinek emlékét jegyzőkönyvbe iktatták és az erről szóló kivonatot az elhunyt családtagjainak megküldötték. Egyhangúlag járult hozzá a központi vezetőség a futballszakosztály azon javaslatához, amely november kilencedikét Jakobi-napnak deklarálja. A Jakobi-nap adminisztratív ügyeknek vezetésére Tatar professzort bízták meg.

A Kolozsvári KAC beadvánnyal fordult a központi vezetőséghez, amelyben bejelenti, hogy országos vívóversenyt kíván rendezni és erre dr. Pósta Sándort, az egyéni kardvívás világbajnokát is megbízták. Kéri, hogy a központ járuljon hozzá Pósta Sándor részvételéhez. Többek hozzájárulása után a központ nem tartja opportunusnak Pósta Sándor részvételét és ezért az engedély megadását megtagadta.

A téli sportra vonatkozólag úgy határoztak, hogy a gyorskorcsolyázó országos versenyt Kolozsvárra rendezik meg, a síversenyt pedig Biassóban.

A gyűlés végül elfogadta azon indítványát is, hogy a Jakobi-napon rendezendő mérkőzéseken a játékosok fekete karzalaggal játszanak, mely után az ülés végetért.

Bukaresti eredmények: Makkabi—Romcomit 1:1, Venus—Unirea 2:1 (0:0), Tricolor—SP-Studentesc 2:2 (0:0), Triumf—Val-Vartei 1:0 (0:0).

NAC—Törökülés lesz a nagyváradi Jakobi-nap programja. A nagyváradi intézőbizottság kilencedikére, a Jakobi-napra a NAC—Törökülés mérkőzést tűzte ki programul.

Az FTC a profi rendszer mellett. A budapesti FTC javaslatot tett az MLSz-nek, hogy január elsejétől kezdődőleg félévi próbaidőre vezessék be a professzionizmust. A javaslat fölött csütörtök este dönt az MLSz.

Botrányos mérkőzés Szébenben. Vasárnap volt Nagyszébenben a HTV—NSE mérkőzés, amelyen 2:1 arányban döntött az NSE javára. A mérkőzés alatt botrány tört ki, mert a közönség pártoskodással vadolta a bírót, berontott a pályára és inzultálni akarta. Az NSE legénysége azonban körülvette Fekete bírót és megakadályozta az inzultust. A botrányra az adott okot, hogy a bírót a második félidő huszonötödik percében szándékos eltűntetés miatt tizenegyest ítélt a HTV ellen.

Külföldi eredmények:

Bécs. Nem amateur liga: Szombaton Rapid—Rudolfshügel 4:2, Simmering—Hakoah 1:1. Vasárnap. A jubileumi díjért: Rapid—Vienna 2:1. A Wacker-serleért lefolyt körmérkőzés eredménye: Szombaton: Wacker—Wiener Sportklub 4:2, Slovan—Florisdorf 4:2. Vasárnapi döntő: Sportklub—Wacker 1:0, Sportklub—Florisdorf 3:1.

Páris. Francia válogatott—Angol amatőr válogatott 2:0. A mérkőzés pénteken folyt le.

Antwerpen. Belga válogatott—Angol amatőr válogatott 2:2 (1:2).

Suciu nem jelent meg Bukarestben. Hirt adtunk arról, hogy a futballközpont november 1-i ülésére tűzte ki Suciu Adrian a felfüggesztett szövetségi kapitány fegyelmi ügyének tárgyalását. A tárgyaláson Suciu nem jelent meg, hanem táviratot küldött, amelyben bejelenti, hogy csak november 2-án jelenhet meg a bizottság előtt. A bizottság azonban november 2-án is eredménytelenül várta Suciu-t és ezért úgy határozott, hogy ügyében az érdemleges döntést elhalasztja.

Zsák ~ Ponyva

Vétel: Eladás: Kőlcsonintézet, javítóműhely
Albala Izsó Timișoara
II. Pinta Traian 2. szám. Szigetnyirma: Albala Timișoara-Fabrik
Interurbán telefon 60

SZÍNHÁZ ~ MŰVÉSZET

Színházi iroda közleménye

Grosvescu Kolozsváron. Augusztus hónap óta folyó tárgyalások eredményeként ma már pozitív hírt adhatunk arról, hogy Grosvescu Kolozsvárra jön. A tárgyalások azért húzódtak hónapokig, mert Grosvescu ma Európa legkapósabb és leghetesebb tenoristája. Éppen ezen a héten fejezi be svédország turnéját, ahol minden föllépéséért egy-egy vagyonnak beillő honoráriumot kapott s Kolozsvárról egyenesen Drezdába megy, hol esténként 500 dollárt kap. Ilyen körülmények között igen nehéz volt Grosvescut négy estére megnyerni. Sajnos, a helyek árait föl kell emelni, mert hiszen még a dupla helyárak is alig-alig fedezik egyedül a Grosvescu föllépő díját zúfolt ház esetén. A Grosvescu-előadásoknak még ezenkívül is rendkívüli meglepetésni készülnek, úgy, hogy azok igazi ünnepi előadások lesznek.

Tanner John házassága. Nehány heti szorgalmas és ambiciózus előkészület után most már az utolsó főpróbák folynak a színpadon az Imre Sándor szakavatott rendezésében Shaw világhírű drámájából, a Tanner John házasságából, amelynek csütörtökön este lesz a premierje. A hatalmas férfi főszerepet Tanner John, Forgács Sándor fogja játszani.

Szerda: Három grácia. 6-odszor. Premieré helyarákkal. Bérletszünetben. Sorozatszám: 113. Csütörtök: Tanner John házassága. [Üdönség először. Rendez helyarákkal. Premierébérlet 14 szám. Sorozatszám 114]

Péntek: A három grácia (7-edszer. Bérletszünetben. Premieré-helyarákkal. Sorozat 115)

Szombat d. u. fél 4-kor: Cifra nyomorúság (Első ifjúsági előadás, igen olcsó helyarákkal. A bevezető előadást Janovics Jenő dr. tartja. Sorozat 116.)

Szombat este 8-kor: A három grácia (8-adszor. Bérletszünetben. Premieré-helyarákkal. Sorozat 117)

Vasárnap d. e. fél 11-kor: Tanner John házassága. [Méréselt helyarákkal. Sorozat 118.]

MOZGÓK MŰSORA

Select-Mozgó. Szerda, nov. 5. Premier. *A kaméliás hölgy*. Sentimentális dráma, 6 felvonásban, ifj. Dumas híres regénye után. Főszerepben Nazimova és Rudolpho Valentino. Műsora kívül egy egészen új Zigoto-bohózat.

Urania-Mozgó. Szerda, november 5. Premier. *Apokolbéli Szentációk* amerikai kalandor cow-boy dráma, 5 felvonásban. Főszerepben a vakmerő amerikai cow-boy lovas Tom Mix.

Apollo-Mozgó. Szerda, november 5. *A bandita remessége.* Szentációs amerikai cow boy dráma 5 felvonásban. Főszerepben William Hart.

Hölgyeim! Mélyen leszállított árak mellett árusítja filz és bársony modelleket az

"IDEAL"

kalapüzlet, Cluj, Calea Regele Ferdinand 8. szám. Golya-áruházal szemben. Alakítások és formálások 48 óra alatt készülnek.

Kimutatás
a kórházi zsidó betegek élelmező bizottságának 1924. szept. havi működéséről.
Kiosztott ebédek száma 977, Kiosztott tej-mennyiség 155 liter, Kiosztott bormennyiség 32 liter. — Bevételek: Tagdíjakból 14.030 lej, betegek hozzájárulásából 900 lej, ebédmégváltásokból 1322 lej, templomadományokból 670 lej, egyéb adományokból 465 lej, tartalékalapból (e havi többletkiadás) 6686 lej, összesen 24.073 lej. Kiadások: Ételhordásért 4632 lej, főzésre 3783 lej, igazg. költségekre 3800 lej, konyhai és egyéb kiadásokra 4154 lej, sárgyék városi betegek részére 4120 lej, tejsz. városi betegek részére 1004 lej, jutalékokra 2580 lej, összesen 24.073 lej. **Mózes Elek**, titkár. **Neumann Mórné**, elnök.

Double raglanok

férfi- és fiuruhák

M. Neumann

cégnél Cluj, Piata Unirii 14.

Érjük mindenütt **Pierre önborotválókést** a felülmúlhatatlan **Svédacelezüsttel** keverve. Valóságos gyönyörtűség. **Darabja 8 lej.** Központ: Bukarest, Str. Donici 1. Rudolf Mosse No 100

Zeiss Busch Rodenstock

szemüvegek különlegességek

KUN MÁTYÁS FIA

1876 óta fennálló üzletében, Cluj, Calea Victoriei No. 2. orvosi rendelés, minta vagy választás szerint kaphatók

Izrael & Co.

szücs és szőrmedivatáruháza Cluj, Calea Victoriei No 2.

Tekintse meg szőrmedivat ujdonságainkat!

Bundák, boák, nappa bőrkabátok és gyermekbundákból nagy választék.

Orth. כשר Orth. כשר

Figyelem!

Megnyílt Bucurestben a város legforgalmasabb helyén egy szigorúan orth. כשר étterem, három elsőrangú, legmodernebben berendezett terem áll a tisztelt közönség rendelkezésére. Kérjük a tisztelt vendégeket, hogy győződjenek meg kitűnő konyháinkról, tiszta és gyors kiszolgálásról.

Restaurant orth. כשר Princiar
igazgatósága (Hotel Princiar)
Bulevard Elisabeta No 17.

Az étteremben מניין

